

Postadres Postbus 17100, 3500 HG Utrecht

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. Projectgroep Fink
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Bezoekadres Croeselaan 18
3521 CB Utrecht
Telefoon +31 30 21 65993
E-mail Guust.Jutte@rabobank.nl
Bankrekening NL75 RABO 0300 0580 20
Website www.rabobank.nl

Onze referentie GBJ/Fink
Doorkiesnummer +31 30 21 65993
Datum 23 juni 2016

Onderwerp Reactie Consultatiedocument Fink

Geachte Leden van de projectgroep Fink,

Vanuit de Rabobank willen wij u graag danken voor de mogelijkheid die u hebt geboden om te reageren op het consultatiedocument Fink. Hiermee kunnen we actief bijdragen aan verbetering van de financieringsmarkt voor het MKB.

In deze reactie geven we eerst een algemene reactie ten aanzien van de doelstellingen en doelgroep, beschrijven we welke initiatieven wij als Rabobank reeds op dit vlak hebben genomen. Vervolgens gaan we dieper in op hetgeen in het consultatiedocument is gesteld, waarbij de in dat document gekozen structuur leidend is.

Inleiding

Reeds in 2008 is de Rabobank actief gaan participeren in het SBR-project. Aanleiding was de constatering dat de beoordeling van de kredietwaardigheid van ondernemingen, die deels op basis van jaarcijfers geschiedde, beter kon. Verschillende uitvragers van de ondernemingscijfers hanteerden verschillende definities, voor zover deze al helder gedefinieerd waren. Behalve dat de vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van cijfers te wensen over liet, was het werk dat een ondernemer moest verzetten om de verschillende rapportages bij verschillende uitvragers in verschillende formats de allerbelangrijkste drijfveer. Veruit de meeste informatie heeft immers dezelfde oorsprong: de administratie van de ondernemer.

In feite is de doelstelling die in 2008 de motivatie was actief te participeren dezelfde als die geldt voor het huidige spoor 1 zoals gedefinieerd in het consultatiedocument: 'Hoe kan informatie over de financierbaarheid van het MKB worden verbeterd, gestandaardiseerd en ontsloten'.

Doelgroep en doelstelling

Het MKB is een verzameling van ondernemingen in vele verschillende vormen en maten. Nederland kent 1,5mln MKB ondernemingen waarvan 96% behoort tot het microbedrijf

(ondernemingen met minder dan 10 werknemers)¹. In de gewenste verbeteringen in het financieringslandschap voor het MKB is het dan ook zinvol om voornamelijk naar deze groep ondernemingen te kijken. Mede omdat ondernemingen van een grotere omvang over het algemeen minder knelpunten ervaren² bij de toegang tot krediet.

De Rabobank is al meer dan 115 jaar actief op het gebied van zakelijk financieren, waarbij de focus immer gericht is op de kleinere ondernemingen. Juist in de huidige strategische plannen van de Rabobank neemt het (kleinere) MKB een prominente rol in. Van de ruim 800.000 ondernemingen die bankieren bij de Rabobank heeft zo'n 220.000 een financieringsrelatie met de bank. 70% van deze ondernemingen met een bancaire financiering heeft minder dan EUR 250.000 aan totale financiering. Ondanks dat de rol van de bank in het financieringslandschap voor het MKB is veranderd, verstrekt de Rabobank dagelijks ruim EUR 40mln aan nieuwe financieringen aan ondernemingen in Nederland. Aan het MKB worden bancaire financieringen bij de Rabobank in principe binnen een week afgehandeld en lease zelfs binnen één minuut. Dit op basis van een standaard gegevens uitvraag die passend is voor het inschatten van de risico's vanuit bancair oogpunt.

Het financieren van ondernemingen in het kleinere MKB is vaak lastig door het ontbreken van goede gegevens die inzicht geven in de toekomstige prestaties van de ondernemingen. Dit wordt ook informatie asymmetrie genoemd. Het management, wat in het kleinere mkb vaak bestaat uit de ondernemer zelf, heeft de kennis en toekomstplannen van de onderneming niet aan papier toevertrouwd. Vaak zijn dergelijke ondernemingen sterk afhankelijk van één product of markt en van één of enkele sleutelfiguren, niet in de laatste plaats de ondernemer zelf. Het optimaal ontsluiten van kwantitatieve gegevens uit deze ondernemingen kan om die reden geen panacee bieden voor de veronderstelde financieringsobstructies.

De Rabobank kiest er bewust voor om in het financieringsproces iedere aanvrager minimaal eenmaal persoonlijk te zien. Naast de mogelijkheid die dit de ondernemer biedt om zijn aanvraag toe te lichten en vragen te stellen, geeft het de bank inzicht in de ondernemer en diens drijfveren. Hiermee kan een deel van de informatie asymmetrie worden bestreden.

Een andere uitdaging is de tijdigheid van informatie. De administratieve organisatie is voor kleinere ondernemingen vaak geen primair aandachtspunt. Het klassieke beeld van de schoendoos met bonnetjes die jaarlijks bij de boekhouder wordt ingeleverd mag dan achterhaald zijn door technologische ontwikkelingen, vaak is het niet de (financiële) administratie die de ondernemer zijn stuurinformatie biedt en waar het presteren van de onderneming uit af te leiden is.

Een secundaire doelstelling van FINK is het voor potentiële financiers beschikbaar maken van benchmark gegevens. In de afgelopen jaren heeft de overheid ingezet op verminderde rapportage verplichtingen. Deponering van gegevens bij de KvK is, met name voor kleinere ondernemingen, verlicht, waardoor dit openbare register niet meer de informatie biedt die

---

¹ Bron: statline CBS

² Zie financieringsmonitor 2015-2:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/01/financieringsmonitor-2015-2>

financiers ondersteund. Tegelijkertijd zijn er wel andere openbare bronnen beschikbaar die houvast bieden bij het vergelijken van de prestaties van ondernemingen met branchegenoten. Zou biedt de Rabobank al sinds jaar en dag de studie 'Cijfers en Trends' aan. In deze studie van de Rabobank samen met Panteia/EIM zijn branchegemiddelden beschikbaar zowel op belangrijke prestatie indicatoren als op financiële kengetallen. De trend van branchevervaging maakt ondernemingen steeds minder goed vergelijkbaar met dergelijke op SBI-code geïndexeerde databases.

Binnen SBR is ingezet op standaardisatie van gegevens uit het jaarrekening domein over de verschillende uitvragende partijen heen en het eenduidig ontsluiten van deze informatie. Meer en meer worden door MKB-financiers de beperkende factoren van deze jaarrekeninggegevens ingezien en vindt de beoordeling plaats op basis van andere gegevens, zoals betaal- en factuurdata. Het ondersteunt het concurrerende karakter van de diverse financiers indien men hierin de gewenste vrijheden behoudt.

Diversificatie financieringslandschap

Met de financiële en monetaire crisis en de daarop volgende economische recessie (na 2008) zijn de toegenomen risico's in de samenleving op harde wijze zichtbaar geworden. De verscheidene maatregelen die tot doel hebben deze risico's in de toekomst te voorkomen, brengen ook een verminderde effectiviteit met zich mee. Daarnaast, mede onder invloed van de doorzettende technologische innovaties, verandert het klantgedrag met een toenemende snelheid. Productcycli worden korter evenals de levenscycli van ondernemingen. Ondernemingen dienen flexibeler te zijn ingericht om hierop in te spelen. Daarnaast nemen in deze volatielere samenleving de risico's voor ondernemingen toe.

Een dergelijk verhoogd risico vraagt een andere financieringsstructuur (betere kapitalisatie). MKB ondernemingen kennen een (ten opzichte van grotere ondernemingen³) relatief laag eigen vermogen en leunen voor een groot deel van hun externe financieringsbehoefte op bancaire geldverstrekkers. In het huidige volatielere en daarmee risicovollere ondernemersklimaat, kan de rol van bancaire financiering, welke een laag risicoprofiel kent⁴, niet meer de omvang hebben die het in de periode 2000-2007 had. Dit betekent niet dat bancaire financiering voor het MKB niet de belangrijkste bron van financiering zal blijven. Met EUR 130 miljard aan uitstaande financiering aan het MKB is een goed en effectief functionerend bankwezen voor het MKB van levensbelang⁵.

Voor verbetering van de balansstructuur en om sterk te kunnen opereren op het huidige speelveld zal een deel van MKB ondernemingen een beroep moeten doen op complementaire financieringsvormen. In de afgelopen jaren is het aantal mogelijkheden voor MKB ondernemers verder toegenomen. Fondsen, garantieregelingen, Crowdfunders en Kredietunies bieden allen financiering aan voor het MKB. Het aantal mogelijkheden is schier oneindig. Vele aanbieders

---

³ Financieringsmonitor Panteia: Bij grote bedrijven is de verhouding op de balans tussen eigen en vreemd vermogen ongeveer 50-50, in het mkb is dat 35-65.

⁴ NVB: Wat doet een bank. <https://www.nvb.nl/publicaties-standpunten/publicaties/3541/wat-doet-een-bank.html>

⁵ Zie ook: De toekomst van bancaire financiering: A.W.A. Boot en L.H. van Goor. Gepubliceerd in Economisch Statistische Berichten

geven aan 'te weinig' financierbare plannen te ontvangen. Het aanbod van financiering lijkt dan ook geen issue te zijn.

Indien aanbod geen issue lijkt, en de vraag optimaal geacommodeerd moet worden, is matching van vraag en aanbod de maatschappelijke uitdaging. Een juiste matching kan alleen plaatsvinden indien vraag en aanbod beiden een gelijke vorm hebben. Voor ondernemers die op zoek gaan naar financiering is het van belang dus om tevoren te weten naar welke financieringsvorm zij op zoek zijn. Het heeft geen zin om een ondernemer te verbinden met een business angel, indien hij of zij absoluut geen inmenging wenst in de bedrijfsvoering.

Door een groeiende behoefte aan verschillende vormen van financiering binnen de financieringsstructuur van een onderneming is de tendens dat financieringsvormen meer en meer gecombineerd worden. Niet altijd zal deze combinatie van financieringsvormen door dezelfde financier kunnen worden geleverd. Minister Kamp van economische zaken geeft aan: 'Ik denk dat gemengde financiering in combinatie met banken de toekomst gaat worden.'⁶ De combinatie van verschillende financieringsvormen brengt voor de MKB-ondernemer afstemmingskosten met zich mee. Zowel bij het verkrijgen van de lening, als bij het moment dat er een wijziging plaats vindt ten aanzien van de afgesproken voorwaarden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een uitbreiding van de financiering, maar ook bij betalingsproblemen of dreigend faillissement. In het belang van de Nederlandse economie is het zaak deze kosten als maatschappij zo laag mogelijk te houden.

Beoordeling kredietwaardigheid

Verschillende financiers verrichten de beoordeling van de kredietwaardigheid van een onderneming op verschillende gronden en daarmee vaak ook op basis van verschillende gegevens. Zowel de gebruikte gegevens als de interne overwegingen zijn bepalend voor de inschatting van dit risico. Dit maakt het inschatten van een kredietrisico een subjectieve overweging. Ook de grote rating agencies geven aan dat subjectiviteit een bepalende factor is bij de beoordeling van de kredietwaardigheid. Zo zegt Hugh Baxter, directeur bij Standard & Poor's: 'Niet de objectieve cijfers, maar de subjectieve inschatting is de kracht van Standard & Poor's.'⁷ Ook voor het Nederlandse MKB is een aantal rating agencies actief. Tegen betaling leveren partijen als Graydon en Dun & Bradstreet op basis van de door hen verzamelde en geïnterpreteerde data een rating van MKB bedrijven.

Bepaalde complementaire financieringsvormen als Trefi en Voldaan bepalen de kredietwaardigheid op geheel andere gegevens. Zij baseren hun oordeel op de betaal- en factuurstromen van een onderneming. Door financiers de mogelijkheid te bieden om gebruik te maken van verschillende data bronnen en hun eigen subjectieve oordeel daar aan te verbinden, wordt een competitief speelveld behouden dat gestimuleerd wordt te blijven verbeteren.

---

⁶ Artikel Financieel Dagblad 21-1-2016: <http://fd.nl/economie-politiek/1135938/banken-moeten-verloren-terrein-bij-bedrijfsfinanciering-terugwinnen>

⁷ De Volkskrant 28-7-2001: <http://www.volkskrant.nl/archief/streng-s-en-p-laait-bedrijven-sidderen~a580224/>

Juist omdat de verschillende financiers van het MKB verschillende gegevens hanteren én omdat een aantal financiers de persoonlijke kenmerken van de ondernemer bij de beoordeling betreft, is standaardisering van de financieringsaanvraag niet voor alle partijen volledig mogelijk. In de meeste gevallen zal het op z'n best kunnen leiden tot een tussenoordeel. Dit is ook in Fink de intentie geweest: het afgeven van een financieringsindicatie. Uit de evaluatie zal moeten blijken of deze stap versnellend of vertragend op het proces van financiering verstrekking werkt. Een voorlopige indicatie via Fink binnen maximaal 3 dagen (waar overigens in de pilot gemiddeld 5 dagen werd gehaald) staat niet in verhouding tot de snelheid die verschillende marktpartijen thans bieden voor een volledig afhandeling van aanvraag tot financieringszekerheid. Zo biedt de Rabobank zekerheid binnen 5 dagen.

Voor het bieden van een indicatie of een aanvraag financierbaar is heeft de Rabobank de Financieringsindicator⁸ ontwikkeld, die in de toekomst zal worden uitgebreid met meerdere financieringsbronnen en waarbij de aangeleverde gegevens blijven behouden in het vervoltraject. Deze kan in 5-10 minuten worden doorlopen.

Zowel de rating agencies als de financiers die een eigen beoordeling doen, maken, in ieder geval deels, gebruik van gegevens. Vaak zijn dit gegevens die hun oorsprong vinden in de administratie van de ondernemer. Historisch ontstaan bestaat er een veelvoud van gebruikte begrippen en definities in de administratie van de ondernemer. Zo kent de Nederlandse bedrijfsleven de vrijheid om grootboekrekeningen toe te voegen en om verschillende waarderingen te hanteren. Vrijheden waarvan afgevraagd kan worden of zij een belangrijke toegevoegde waarde hebben voor de kleinste ondernemingen. Om de kosten die gepaard gaan met de vertaling en duiding van deze gegevens te vermijden zou standaardisatie van de gegevens op dit niveau een bijdrage kunnen leveren. Dit borduurt verder op de grondbeginselen van het SBR-programma.

Voor ondernemingen die geen historische gegevens beschikbaar hebben of ondernemingen wiens historie niet representatief is voor de huidige en toekomstige staat van de onderneming is beoordeling van kredietwaardigheid op basis van de gegevens uit de bedrijfsadministratie geheel niet mogelijk. Denk hierbij aan starters, snelle groeiers en innovatieve ondernemingen. Voor het stimuleren van de Nederlandse economie zijn het juist deze ondernemingen voor wie snelle toegang tot financiering belangrijk is.

Afwijzing van een financiering en motivatie

Van de ondernemers die een aanvraag indienen bij een financier krijgt een aantal een afwijzing. Er is een aantal meest voorkomende oorzaken voor het afwijzen van een financieringsaanvraag aan te geven. Allereerst zijn niet alle plannen van voldoende kwaliteit, zowel qua inhoud als qua plan. Een tweede belangrijke reden is dat de aard van de gevraagde financiering niet past bij de doelgroep die de financier heeft gesteld. Een aantal financiers is niet actief in bepaalde branches of financiert slechts een beperkt aantal investeringsdoelen. Een derde reden is dat het risicoprofiel zoals de financier dat inschat niet aansluit bij de doelgroep die de financier wenst of mag bedienen.

---

⁸ <https://www.rabobank.nl/bedrijven/zakelijk-financieren/financieringsindicator/>

Indien een financiering wordt afgewezen omdat plannen niet haalbaar zijn dient dit een macro-economisch doel: plannen die niet haalbaar worden geacht krijgen geen geld om deze te realiseren, waarmee de economische schade die optreedt bij een mislukking wordt voorkomen. Het is evenwel niet wenselijk dat haalbare plannen onterecht worden afgewezen of wanneer zij er niet in slagen een passende financieringsbron te vinden.

Voor dat laatste probleem zijn er verscheidene oplossingen. De Nationale Financieringswijzer, de Ondernemersdesk van de KvK en het RVO initiatief Ondernemersplein. Ook niet overheidspartijen bieden hiervoor passende oplossingen, zoals de Rabobank doet met haar financieringswijzer. Het is de verantwoordelijkheid van de ondernemer zelf hiervan gebruik te maken.

Een onterecht geachte financieringsafwijzing kan niet worden voorkomen. Zoals eerder aangegeven is een risico-inschatting immers een, deels, subjectief oordeel. Ook kunnen er bij de financier interne motieven zijn om een financieringsaanvraag af te wijzen. Zo heeft een aantal kredietunies gesteld dat, om concentraties in de portefeuille te voorkomen, bepaalde grenzen ten aanzien van exposure op een klant en/of branche/sector niet mogen worden overschreden.

Het ingrijpen in de vrijheid van financiers om de eigen portefeuille door middel van geaccepteerde financieringsaanvragen te sturen zou tot ongewenste situaties leiden en strijdig zijn met eisen die toezichthouders en funding verschaffers stellen aan de samenstelling van de financieringsportefeuille.

Iedere beoordeling van een financieringsaanvraag brengt kosten met zich mee. Iedere financier wenst de luxe positie in te nemen waarbij zij een zo hoog mogelijk aantal financieringsaanvragen ontvangt met een 100% match binnen de doelgroep en risicoprofiel. Dit geldt ook voor de Rabobank.

Om ondernemers met een afwijzing verder te kunnen helpen naar andere financieringsbronnen of terug te sturen om de plannen aan te scherpen, is heldere informatie ten aanzien van de reden van afwijzing van groot belang. Indien een financieringsaanvraag wordt afgewezen vanwege onvoldoende kwaliteit van de plannen, de ideeën of de ondernemerskwaliteiten kan verplichte doorverwijzing naar een alternatief financieringsplatform nimmer het gewenste resultaat geven. De kosten van het beoordelen van deze ‘kansloze’ financieringsaanvragen moeten immers worden opgebracht door de geaccepteerde klanten van die financier, tenzij ondernemers gaan betalen voor het indienen van een financieringsaanvraag, zoals bij sommige Crowdfinance platformen gewoon is⁹.

Het verstrekken van de afwijzingsmotivatie is een vereiste die volgt uit artikel 431(4) van de Capital Requirement Regulation¹⁰. De Rabobank hanteert als beleidsuitgangspunt dat een financieringsafwijzing altijd persoonlijk wordt overgebracht. Desgevraagd wordt deze afwijzing voor de ondernemer op schrift gesteld. De Europese Commissie heeft bij monde van

---

⁹ Zie bijvoorbeeld Collin Crowdfund: <https://www.collincrowdfund.nl/tarieven-ondernemers/>

¹⁰ <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactive-single-rulebook/-/interactive-single-rulebook/article-id/913>

commissaris Hill opgeroepen¹¹ tot een nationale dialoog tussen ondernemersorganisaties en financiers over de informatie die een dergelijke afwijzing dien te bevatten. Hoewel de Rabobank er van overtuigd is ondernemers voldoende informatie te verstrekken om het financieringsproces te vervolgen, ofwel door plannen bij te stellen ofwel door, eventueel samen met de bank, op zoek te gaan naar een andere financier, kan de uitkomst van dergelijke gesprekken wel toegevoegde waarde bieden indien deze voor alle financiers aan het MKB gaan gelden.

Ontwikkelingen in de markt gerelateerd aan Fink

In het Aanvullend Actieplan 2014 van de ministers Kamp en Dijsselbloem is het SBR+ traject aangekondigd dat heeft geleid tot het opzetten van de Fink pilot. De markt heeft sinds die tijd niet stil gestaan. Diverse initiatieven bieden vergelijkbare diensten aan ondernemers als Fink, met die kanttekening dat de diverse initiatiefnemers er van overtuigd zijn een kwalitatief betere oplossing te hebben gevonden.

Zo hebben Topicus en Credion gezamenlijk fyndoo.nl¹² gelanceerd en zijn Rabobank en Exact de launching customers achter [Loanstreet](http://loanstreet.nl)¹³, het initiatief van Sparkholder.

De noodzaak om de pilot Fink door te zetten of over te doen aan een marktpartij is daarmee in onze ogen afwezig.

Met de pilot Rabo&Co¹⁴ heeft de Rabobank een pilot die mkb-financieringsaanvragen doorleidt naar verscheidene, individuele investeerders. Deze vorm van Marketplace lending biedt de mogelijkheid om de acceptatie van financieringsaanvragen aan de voorkant te matchen met het aanbod van investeerders. Op een andere wijze dan in [Loanstreet](http://loanstreet.nl) en Fink worden op deze wijze ook de geldvrager en aanbieder verbonden. In de pilotfase neemt de bank zelf voor minimaal 50% deel in de verstrekte financieringen en betreft het financieringen met een bancaire risico profiel.

Afsluitend

Op verschillende wijze speelt de markt in op de knelpunten die ondernemers ervaren. Ook de Rabobank speelt in haar strategische plannen voor de komende jaren hier op verschillende wijzen in. De rol van de overheid dient zich te beperken tot het oplossen van knelpunten of het stimuleren van oplossingen zonder dat het concurreert met marktpartijen of innovaties in de weg zit. Er is een aantal potentiële bijdragen welke voor ondernemers toegevoegde waarde kunnen bieden. Hierbij ligt de nadruk op het faciliteren van de bouwstenen die ondernemers in staat stellen efficiënt en goedkoop diensten af te nemen bij een verscheidenheid aan marktpartijen. Met het combineren van die bouwstenen in een voorgeschreven oplossing staat de overheid de gewenste innovatie en verandering van de MKB-financieringsmarkt in de weg.

---

¹¹ http://www.eunews.it/wp-content/uploads/2014/12/Letter-to-VP-Timmermans_Hill.pdf

¹² <http://www.emerce.nl/wire/credion-en-topicus-komen-fyndoo-fintech-adviesoplossing-mkb-financiering>

¹³ https://loanstreet.nl/nl_nl/

¹⁴ https://www.rabobank.com/nl/press/search/2016/20160525_financiering_via_vermogenden.html

Consultatievragen

In het onderstaande zal een directe reactie op de diverse consultatievragen worden gegeven. De motivatie van de beantwoording vindt haar oorsprong in hetgeen hierboven beschreven is. De beantwoording is dan ook niet los te zien van de rest van de respons op de consultatie.

Consultatievraag 1:

Geen. Er zijn reeds verscheidene (commerciële) partijen die ondernemers begeleiden naar verscheidenen financiers. Loanstreet en Fyndoo zijn daar voorbeelden voor. Daarnaast wekt het verbinden van geldvragers aan aanbieders zonder enige check op passendheid voor de ondernemers tot situaties waarin zij het risico lopen een financiering aan te trekken waarvan de voorwaarden niet passend zijn voor hun onderneming. Dit risico wordt versterkt doordat er geen (gedrags)toezicht nodig is voor het verstrekken van zakelijke financieringen.

Een andere reden is dat matching op basis van een (beperkte) gegevens set voor de grootste doelgroep aan ondernemingen, het micro-bedrijf, grote uitdagingen en onnauwkeurigheid met zich meebrengt.

Verschillende geaccrediteerde financiers zoals ABN-AMRO bank en de Rabobank hebben of zijn bezig met automatisering van het inbouwen van overheidsregelingen als de BMKB in het financieringsproces. Andere verstrekkers kunnen dergelijke keuzes in hun processen ook maken.

Consultatievraag 2:

De MKB-financieringsmarkt is dynamisch en innovatief. Zeker in deze tijden waar er vraag naar oplossingen is die nog niet altijd gemeengoed zijn of die minder vindbaar zijn. Het stellen van regels vanuit de overheid kan verlamdend werken op de gewenste innovatie.

Spelregels ten aanzien van gebruikte termen in de klantcommunicatie, een begrippenkader, kan wel bijdragen aan een beter begrip van de markt en daarmee aan transparantie. Hieronder is ook te scharen het afdwingen van standaardisatie van gegevens. Voor alle betrokken partijen vormen deze gegevens de basis van hun werkzaamheden en hun oordeel. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een verplicht Grootboek Rekening Schema voor het (kleinere) MKB en de standaard voor Facturen via UBL.

Voor ondernemers is het niet altijd helder welke verstrekkers van zakelijke financiering onder toezicht vallen van AFM en/of DNB en welke niet. Ook is niet helder welke aspecten van de dienstverlening door de toezichthouders worden getoetst. Eenduidigheid onder potentiële financiers op dit vlak (level-playing field) zal helderheid scheppen voor ondernemingen en zo bijdrage aan de transparantie van de MKB financieringsmarkt.

Consultatievraag 3a:

Er is een verschil tussen het afdwingen van standaardisatie van gegevens en standaardisatie van processen in de uitwisseling. De ambitie van het SBR project omvat beiden.

Standaardisatie van gegevens kan voor het MKB een forse bijdrage leveren aan beperking van de administratieve kosten door het uitbannen van de vertaalkosten die gepaard gaan met de verschillende gegevensbegrippen die verschillende partijen uitvragen. Dit gaat overigens verder dan gegevens in de bedrijfsadministratie van de ondernemer, maar betreft ook andere gegevens welke ondernemers vaak dienen te verstrekken. De overheid kan hierin onder andere een rol spelen door het faciliteren van hergebruik van gegevens uit diverse databases. Indien ondernemers voor het verstrekken van gegevens kunnen verwijzen naar ‘overheids’ databases

als de GBA, de KvK en het kadaster wordt het principe van ‘one single source of truth’ gehuldigd en kunnen de maatschappelijke kosten van controle van die gegevens idealiter worden vermeden.

Standaardisatie van het proces van gegevensuitwisseling heeft ook voordelen. In de SBR-infrastructuur zijn diverse controles ingebouwd die de kwaliteit van de aangeleverde data vergroten. De procesinfrastructuur die in het kader van de SBR uitwisseling in gebruik is binnen de overheid, is in principe gelijk aan de infrastructuur die binnen de FRC in gebruik is. Reeds in een eerder stadium hebben de betrokken banken aangegeven dat het bespreekbaar is indien andere uitvragers op deze procesinfrastructuur willen aansluiten. Hierbij is kostprijsvergoeding het uitgangspunt.

Consultatievraag 3b:

Terugkoppeling van de motivatie bij een afgewezen financieringsaanvraag wordt door de Rabobank reeds ingevuld. Ook zijn er gesprekken gaande met vertegenwoordigers van ondernemersorganisaties om op insigatie van de (voormalig) EU-commissaris Hill te komen tot verduidelijking van deze terugkoppeling.

In het kader van een level-playing field en het ondersteunen van ondernemers bij hun zoektocht naar financiering zou een dergelijke afspraken set moeten gaan gelden voor alle bedrijfsmatig opererende verstrekkers en bemiddelaars van zakelijke financieringen. De gedragstoezichthouder zou hierop moeten toezien, maar dan zullen ook al deze vertrekkers onder haar toezicht moeten worden gebracht.

Een benchmark met gegevens van ondernemingen is in verschillende vormen reeds beschikbaar. CBS biedt informatie over ondernemingen aan, maar ook via EIM en de Cijfers en Trends database van de Rabobank is voor geïnteresseerden, al dan niet tegen betaling, benchmarkinformatie beschikbaar. Indien het wenselijk is dergelijke data publiekelijk beschikbaar te maken dient in eerste instantie te worden gedacht aan het uitbreiden van de deponeringsplicht bij de KvK. De route via Fink zou slechts deel informatie opleveren aangezien alleen ondernemingen met een financieringsverzoek informatie aanleveren en slechts op dat moment.

Consultatievraag 3c:

In de beantwoording van de vragen 3a en 3b ligt het antwoord op deze vraag reeds besloten. Het is bijzonder om een marktpartij te verplichten informatie van een klant door te sluisen, zelfs na toestemming van die klant. Logischerwijs is het voor de hand liggender indien de klant zelfstandig de doorleiding van de gegevens verzorgt, vanuit de eigen administratie of bijvoorbeeld vanuit een ‘Mijn Overheid’ omgeving. Indien de gegevens die de ondernemer vastlegt gestandaardiseerd zijn, is het technisch geen moeilijke vraag om hieraan te voldoen. Softwarepakketen kunnen diverse verschillende koppelingen faciliteren.

Consultatievraag 4:

Verdergaande standaardisatie van het proces in de diverse fases bemoeilijkt verdere innovatie in de financieringsketen. Indien de bruikbare gegevens gestandaardiseerd beschikbaar zijn wordt er reeds een hoge mate van standaardisatie in de keten afgedwongen, zonder verder beperkingen op te leggen.

Bestaande initiatieven bereiken door ketenintegratie een eenduidige werkwijze met gelijke effecten. Onderlinge concurrentie biedt gekwalificeerde financiers toegang en dwingt zo eveneens afstemming van kwaliteit en zorgplicht af bij de dienstverlening.

Algemene aanbeveling aan projectgroep

- Bepaal helder de doelgroep
- Accepteer dat er geen eenduidig panacee is voor alle partijen
- Standaardisatie van brongegevens dwingt de rest van de keten
- De ondernemer en afgeleid zijn administratieve gegevens dienen altijd de bron te zijn
- Omarm 'one single source of truth'
- Maak overheidsregisters onderdeel van de procesketen door rechtstreekse raadpleging gegevens door belanghebbende mogelijk te maken
- Opgelegde processen en werkwijzen belemmeren innovatie
- Administratieve keuzevrijheden kleine ondernemingen bieden geen toegevoegde waarde voor de ondernemer zelf
- Zorg voor heldere begrippen rondom zakelijk financiering
- Bevorder kennis over financieringsvormen bij ondernemers